

Situació de l'alletament matern en el nostre medi ABS Can Serra

J. Iglésias Solà, L. Soler,
A. Rodrigo Gonzalo de Liria**,
R. Vilamajó Caselles**,
F. Sancerni*, R. Tosquella*.

*Pediatre. Coordinador Mèdic EAP,
* Diplomats en Infermeria,
** Pediatres.
CAP ABS Can Serra,
L'Hospitalet de Llobregat.*

Resum

Es descriu una enquesta realitzada sobre el nivell de prevalença de l'alletament matern i la seva duració entre un grup de la població demandant d'assistència pediàtrica al CAP de l'ABS Can Serra de l'Hospitalet de Llobregat. L'objectiu és conèixer l'estat actual del tipus d'alletament escollit i la influència que té el personal sanitari en la decisió materna.

Paraules clau: Alletament matern.

Resumen

Se describe una encuesta realizada sobre el estado actual de la alimentación materna y su duración en un grupo de madres de la consulta diaria del CAP Can Serra de l'Hospitalet de Llobregat. El objetivo era conocer el estado actual de la alimentación materna y la influencia que pueda tener el personal sanitario en la decisión materna.

Palabras clave: Lactancia materna.

Summary

We report the results of a study of the prevalence of breast-feeding and its duration in a group of mothers carried out during routine check-ups at the Basic Health Care Center of Can Serra in Hospitalet de Llobregat. Our aim was to obtain data on the present status of breast-feeding and the influence of sanitary staff on mother option.

Key words: Breast-feeding.

Correspondència

Dr. Iglésias Solà,
Avda. de Xile 38, 1-4
08028 Barcelona

Introducció

Malgrat la recuperació observada arreu¹⁻⁶ i a casa nostra⁷⁻¹⁰ de l'alletament matern a l'inici, a la pràctica diària ens donava la sensació que en el nostre medi hi havia un abandonament molt precoç i sobtat de l'alletament matern. Sensibilitzats per saber si la realitat confirmava la nostra sensació, per saber-ne els possibles motius i per si la nostra actitud era prou positiva en la motivació del manteniment de l'alletament matern, se'ns va despertar la necessitat de fer una enquesta entre les mares de la nostra consulta de pediatria del CAP de l'ABS Can Serra.

Material i mètodes

Població: El CAP Can Serra, és situat al districte V de la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat. L'ABS comprèn el barri de Can Serra i té incorporada 1/6 de la població del barri de Pubilla Cases. Segons el darrer padró municipal de l'any 1990 hi ha una població de 19.478 persones amb una taxa de natalitat del 9.13/1000 habitants. Les característiques de la població són conseqüència lògica de l'origen del barri: població jove, immigrada i no qualificada.

Mostra: La mida de la mostra és de 100 mares, d'entre les que demanen atenció sanitària al CAP, de nens nascuts entre l'1-6-88 i el 31-12-90. De les

característiques socio-econòmiques de la mostra destaca que un 45% de les mares desenvolupa el treball domèstic i només un 34% té un treball qualificat; que un 28% arriba a tenir com a màxim nivell de formació el certificat d'estudis primaris i el 45% el graduat escolar; que el 46% té una edat compresa entre 26 i 30 anys i per al 60% és el seu primer fill.

Enquesta: Per facilitar la tasca, el qüestionari-protocol contenia 20 preguntes i anava amb les respostes tancades i precodificades.

Personal i equip: És l'EAP de pediatria qui realitza l'enquesta al llarg de l'any 90.

Tècnica: L'entrevista directa amb la mare a la consulta.

Resultats

En valorar els resultats observem que (Taula I) el nivell de prevalença de l'alletament matern (AM) a l'inici arriba al 71%, mentre que l'alletament matern exclusiu (AME) es queda en un 53%. Hi ha un 18% de mares que inicien l'alletament en forma mixta. Abans de les dues setmanes l'AM baixa al 55% i l'AME es queda amb el 35%. Al mes, el 35% de les mares fan AM i només un 22% fan AME. Un 9% arriba fins als 3 mesos a fer AME i només un 7% de les mares fa AM de més de 5 mesos.

Entre les raons que addueixen les mares per suprimir, o no iniciar, l'alletament matern (Taula II), la hipogalàctia ocupa el primer lloc en un 38%, mentre que el treball és la causa del 14% dels abandonaments; un 19% dels abandonaments estan raonats per la indicació del personal sanitari; un 17% per raons estrictament personals i el 12% per cansament.

En el grau de satisfacció per l'alletament escollit (Taula III), de les 71 mares que s'havien decidit pel matern (AM), 32 n'estaven satisfetes, 8 no ho estaven i 31 no sabien si tornarien a repetir el mateix alletament en un proper fill.

Conclusions

Les conclusions a què podem arribar només es poden atribuir a la població que demana atenció sanitària a l'EAP de pediatria de la ABS.

Segons els resultats obtinguts ens trobem en un nivell de prevalença de l'alletament matern en els primers dies, que podríem estimar comparable a altres estudis portats a terme^{2,3,7,8,9} en altres medis.

El descens de la prevalença en el nostre cas, a diferència dels altres estudis^{2,3,8,11}, es produeix d'una manera sobtada en el primer període de l'alletament; abans del mes la gran majoria de les mares l'abandona. Des de l'inici ja un 18% de les mares surten del centre maternal de referència fent un alletament mixt. A les 2 setmanes queda el 35% fent AME i només un 22% de les mares continuen l'AME al primer mes.

TAULA I
PROPORCIÓ D'AM I AME SEGONS LA SEVA DURADA

TEMPS	% AM	% AME
A l'inici	71	53
< d'1 setmana	63	42
< de 2 setmanes	55	35
< d'1 mes	35	22
< de 2 mesos	22	13
< de 3 mesos	11	9
< de 4 mesos	10	5
< de 5 mesos	7	—
> de 5 mes	7	—
Base 100		

TAULA II
RAONS PER SUPRIMIR O NO INICIAR L'AM

Hipogalàctica	38
Indicació personal sanitari	19
Treball	14
Personals	17
Cansament	12
Base 100	

TAULA III
GRAU DE SATISFACCIÓ DE L'AM

Repetirien	32
No repetirien	8
S'ho pensarien abans de tornar-hi	31
Base 71	

En les raons adduïdes crida l'atenció que del 38% de les mares amb hipogalàctia, la manca de llet és expressada com una sensació personal; que el treball només és la causa del 14% dels abandonaments, quan un 55% de les mares treballa fora de casa, i que només en un 19% els abandonaments han estat per consell del personal sanitari. El 61% de les mares manifesta que la decisió de suprimir o no iniciar l'alletament matern és una decisió estrictament personal; en cap moment no fan referència a una decisió de parella.

El grau de satisfacció ens indica que només un 40% de les mares tornaria a repetir el mateix tipus d'alletament.

Com a conclusió, podem dir que l'AM en el nostre medi té a l'inici un nivell de prevalença comparable al d'altres estudis; que se'n confirma l'abandonament precoç i sobtat; que els motius de l'abandonament són decisions estrictament de caire individual i que el personal sanitari de l'EAP de l'ABS no ha pogut arribar a despertar unes motivacions positives i autograticants en el manteniment de l'AM.

Bibliografia

1. Tamboni Molina Mc, Olmo Lerma Mr, Tomás Ros M. Incidencia y duración de la lactancia materna en una población de extrarradio de Madrid. *Pediatría* 1990; 10: 9-14.
2. Cerezo Jiménez M. A., López Pérez P. Prevalencia y duración de la lactancia materna en Andalucía. Consejería de Salud y Consumo. Junta de Andalucía 1986.
3. Tejada Cebrián N, Gonzalo Pavoli N, González Ramos J, Lacasa Arregui A, Berdum Cheliz E. Lactancia materna en Huesca. Observación actualizada de sus características y de factores socioeconómicos influyentes. *Rev Esp Pediatr* 1987; 43: 221-226.
4. Díaz Gómez N, Hernández Pérez C, Díaz Gómez Jm, G. Fernández C, Barroso Guerrero A. Factores relacionados con la lactancia materna en nuestro medio. *Enfermería científica* 1988; 70: 19-25.
5. Muñoz Calvo MT, Severiano S, Parra I, Madero R, Cobaleda A, Jiménez Palacios A. Estudio de la lactancia materna en atención primaria de salud. *Pediatría* 1987; 7: 219-222.
6. Ramos I, Valls A. Tendencias actuales de la alimentación del lactante en nuestro medio. *An Esp Pediatría*. (VII Reunión Nacional de Gastroenterología) 1983; 18: 82-83.
7. Salvador RM, González C, Giménez C, Mir I, Giménez S. Prevalencia de la lactancia materna en Barcelona. Comunicación al XII Congreso Español de Pediatría. Saragossa 1988.
8. Prats R, Tresserres R, Taberner JL. Lactància Materna a Catalunya. *Salut Catalunya* 1991; 5-4: 161-162.
9. Wennberg A. Alletament matern en un nucli urbà de població. Comunicació al II Congrés de Pediatres de Llengua Catalana. Barcelona 1981.
10. Garcia Castells E, Bassas Ferrer E, Grau Corbatera D. Visita Domiciliària del nounat. *But Soc Cat Pediatr* 1990; 50: 207-215.
11. Paricio J, Salom A, Castro P, Benac M, Santos. Encuesta realizada a 549 madres de las comarcas de la Horta (Burjasot), La Safor (Gandía) y la Marina Alta (Xavia), III. Motivos de abandono de la lactancia materna antes de los tres meses. *An Esp Pediatr* 1982; 17, Supl. 16: 155-156.

Iglésias J, Soler L, Rodrigo A, Vilamajó R, Sancerni F, Tosquella, R. Situació de l'alletament matern en el nostre medi ABS Can Serra. *But Soc Cat Pediatr* 1992; 52:183-185